

Ton van Vliet: "Zeg maar dat ik in kerkelijk opzicht ga vegeteren."

Sinds 1997 was Ton van Vliet verantwoordelijk voor de publiciteit rond de Actie Kerkbalans, in opdracht van de Commissie Geldwerving van wat nu het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ) heet. Dit jaar heeft Ton voor het laatst aan het promoten van Kerkbalans meegewerkt; met ingang van 2011 laat hij die activiteit aan anderen over.

Ton van Vliet was dertien jaar publiciteitsman voor Actie Kerkbalans

"Het hart van de gemeente moet naar buiten gericht zijn"

Waarom is jou destijds gevraagd de publiciteit rond Kerkbalans op je te nemen?

TvV: "Als leraar Nederlands gaf ik onder meer les op de mbo-opleiding Toerisme aan De Factor. Daar begeleidde ik de leerlingen bij het schrijven van brieven en het samenstellen van folders voor bijvoorbeeld reisbureaus. Vanuit het Kerkelijk Bureau kreeg ik het verzoek teksten te schrijven voor Kerkbalans: de aanbiedingsbrief, artikelen voor het toenmalige kerkblad Op Weg en een blaadje dat in de envelop van Kerkbalans werd meegestuurd. 'De kerk gedragen', heette dat en het bevatte onder andere interviewtjes met mensen van de kerk."

Hoe heeft de publiciteit zich sindsdien ontwikkeld?

TvV: "Om te beginnen heb ik geprobeerd de stijl van de brieven en artikelen wat minder ouderwets te maken. En vooral compacter, want de hoeveelheid papier die meeding in de envelop van Kerkbalans was mij altijd een ergernis. Niet het vele is goed, maar het goede is veel, vind ik. Van de landelijke Commissie Geldwerving voor Kerkbalans kregen we steun in de vorm van bijvoorbeeld foldermateriaal, waarvan de teksten naar de situatie in de plaatselijke gemeente herschreven moesten worden. De landelijke commissie kwam een paar jaar geleden ook met de aanbeveling de Actie Kerkbalans te verbreden en te verdiepen. In Zwolle heeft de Algemene Kerkenraad besloten daar in 2010 mee te beginnen."

Wil je nog eens uitleggen wat dat verbreden en verdiepen inhoudt?

TvV: "Verdiepen wil zeggen dat je de mensen die al geven voor Kerkbalans vraagt hun bijdrage te verhogen. In Zwolle is om een verhoging met 5% gevraagd en aan dat verzoek hebben veel mensen voldaan. Om het verbreden eveneens tot een succes te maken is vooral tijd en energie nodig. Wijkgemeenten moeten dieper ingaan op de vraag waarom bepaalde mensen wel lid zijn van de kerk, maar daar kennelijk geen geld voor over hebben. Het kan zijn dat mensen dat geld gewoon niet hebben en dat wordt natuurlijk geaccepteerd. Anderen tonen zich echter op geen enkele manier betrokken bij de kerk; ze zitten eigenlijk alleen in de kaartenbak. 'Passief geregistreerden' noemen we hen in kerkjargon. Verbreden betekent dat een wijkgemeente die mensen persoonlijk

opzoekt en hen vraagt waarom ze niet geven. Sommige wijkgemeenten wilden dat niet, omdat ze 'al zoveel moeten', andere wijken hebben dit wel opgepakt. Je hoeft niet alle adressen in een keer te doen, je kunt ook elk jaar een deel afwerken."

Ook voor ieder adres dat niet betaalt, draagt de PGZ jaarlijks 40,- af aan de landelijke PKN. Moet de kerk er niet mee beginnen mensen die niet willen betalen actief uit te schrijven?

TvV: "Ik vind dat dat moet kunnen, als het maar zorgvuldig gebeurt. Jaren geleden hebben we daar al eens een strategie voor ontwikkeld, die als voorstel aan de kerkenraad is voorgelegd. Het was een stappenplan dat begon met mensen erop attent te maken dat ze konden bedanken. Als ze daarover wilden praten kon er iemand van de kerk langskomen. Wie op geen enkele manier reageerde kreeg nog een brief, waarin het uitschrijven werd aangekondigd. Maar ook in dat stadium kon de betrokkene daar nog bezwaar tegen maken; pas als iemand dat niet deed, werd hij of zij echt uit het ledenbestand verwijderd. Ondanks de zorgvuldigheid van deze procedure, werd het voorstel niet aangenomen. Een deel van de PGZ vindt dat een kerk nooit uit eigen beweging mensen mag uitschrijven."

In de publicaties rond Kerkbalans heb je in feite jarenlang reclame gemaakt voor de kerk. Waarom is zij in jouw ogen de financiële steun van haar leden waard?

TvV: "De sterke kant van de kerk is het feit dat ze openstaat voor cultuur, voor kunst en muziek. Daarmee moet het hart van de gemeente naar buiten gericht zijn, naar de samenleving. Het mooiste voorbeeld van hoe dat kan, vind ik in Zwolle de cantatevieringen en vespers in de Grote Kerk. In die ruimte, met haar prachtige akoestiek, zijn dat eigenlijk concerten, waarin aandacht is voor het evangelie en waarin mensen ook af en toe zelf een lied meezingen. Daar komen opvallend veel mensen van buiten de kerk op af."

Heeft de kerk ook minder sterke kanten?

TvV: "De zondagse kerkdienst is in mijn ogen wel heel erg voor de incrowd. Daar ligt een veel te zwaar accent op. Er zijn natuurlijk mensen die daar graag naar toe gaan en ik denk dat je ook best wat ondersteuning kunt gebruiken om te blijven geloven.

Maar dat hoeft niet elke week en zeker niet op een manier die voor de maatschappij van zo weinig betekenis is. Wat ik ook zonde vind: dat er in het verleden zoveel energie en geld in gebouwen is gestoken. Neem nou de doordrijverij die in de Aa-landen destijds tot de bouw van twee kerken heeft geleid... daardoor zitten we nu met de gebakken peren. Veel kerkleden realiseren zich onvoldoende hoeveel geld dat eeuwige focussen op de gebouwen kost, alleen al aan onderhoud. Als het aan mij ligt houden we alleen de Grote Kerk en daar kan dan iedereen in. Die kerk moet ook door de week altijd open zijn, om even binnen te lopen, een plaats waar je tot rust komt en kunt bidden, in stilte of met muziek. Daarom vind ik het Stiltecentrum van de Grote Kerk prachtig, net als de boekenmarkt die je daar altijd vindt. In de middeleeuwen waren kerken ook meer een marktplaats dan een heilig oord.”

Waarom beëindig je met ingang van 2011 je taak als publiciteitsman voor Kerkbalans?

TvV: “Omdat ik voel dat het tijd wordt om dingen af te zeggen. Met het werk voor de Commissie Geldwerving kan ik zeker stoppen, er zijn nu andere mensen die de publiciteit voor Kerkbalans heel goed kunnen verzorgen. Sinds Aart Smink voorzitter is hebben we een schitterende folder. Daarmee is de hoeveelheid papier in de Kerkbalans-envelop tot een minimum teruggebracht. Ook is besloten de actie ieder jaar in november aan te kondigen, zodat de mensen erop voorbereid zijn dat de envelop voor de kerkelijke bijdrage in januari weer in de bus valt. Vroeger stond er alleen een aankondiging in Op Weg, dat door lang niet iedereen werd gelezen, en dan stond je als vertegenwoordiger van de kerk zomaar bij mensen op de stoep. Ik heb zelf ook twintig jaar enveloppen opgehaald, vooral in Holtenbroek, omdat Afke en ik lid waren van de Scheppingskerk gemeente. Daar woonden veel mensen die geen enkele band hadden met de kerk: de deur werd voor je neus dichtgesmeten en je kon zelfs van de trap worden gegooid.

Nadat de Scheppingskerk is opgeheven zijn wij lid geworden van de Hoeksteengemeente, maar ook die kerk gaat nu dus verdwijnen. Eerlijk gezegd hebben we geen idee wat we nu gaan doen. Ik heb iets van: het zal allemaal wel. Ik zal de oprichting van een nieuwe gemeente samen met de Oosterkerk wel steunen, maar ik heb geen zin meer om me er actief voor in te zetten. Zeg maar dat ik in kerkelijk opzicht ga vegeteren.”

Begroting 2011

Lasten:		Baten:	
Onderhoud/beheer gebouwen	€ 607.330	Verhuur (kerk-/zalen)	€ 187.900
Predikanten/kerk.workers	€ 983.800	Rente/dividenden	€ 70.250
Kerkenwerk	€ 36.060	Collecten/giften	€ 129.600
Afdracht landelijke organen	€ 145.400	Solidariteitskas	€ 85.000
Salarissen/vergoedingen	€ 265.200		
Administratie/beheer	€ 64.400		
Overige lasten	€ 59.340		
Totaal	€ 2.161.530		€ 472.750

Benodigde opbrengst Actie Kerkbalans € 1.688.780

Leden van de PGZ geven gemiddeld 19,08 per maand voor Kerkbalans.

Het landelijk gemiddelde ligt op 18,33.

Van de inkomsten van de Protestantse Gemeente Zwolle komt 75% uit Kerkbalans.

Om alle kosten te kunnen dekken moet de gemiddelde bijdrage met 2,50 per maand omhoog.

Door verkoop van gebouwen en andere maatregelen moet de PGZ op jaarbasis structureel 200.000 bezuinigen. Hogere bijdragen en bezuinigingen dragen er samen toe bij dat de PGZ voor langere tijd financieel gezond blijft.

36% van de bijdragen komt van mensen die ouder dan 69 jaar zijn.
30,5% van de leden van de PGZ is 70 jaar of ouder.
10,5 % van de bijdragen komt van mensen die jonger dan 40 jaar zijn.
19% van de leden van de PGZ is 39 jaar of jonger.

Als richtbedrag wordt een maandbijdrage van 2% van het netto maandinkomen aangehouden. Van de mensen die voor Kerkbalans worden benaderd draagt 38% daar niet aan bij, geeft 43% minder dan 100,- per jaar en 3,5% meer dan 1.000,- per jaar. Per adres draagt de PGZ jaarlijks 40,- af aan de landelijke organen, daarom vraagt zij haar leden per jaar tenminste 40,- bij te dragen aan Kerkbalans.

In januari gaan ruim vijfhonderd vrijwilligers op pad om bij alle leden van de PGZ de envelop van Kerkbalans te bezorgen en vervolgens weer op te halen.

Door het jaar heen zetten ambtsdragers en andere vrijwilligers zich in om leden die niet bijdragen op te roepen (weer) mee te doen aan Kerkbalans?

Solidariteitskas

In de maand mei wordt weer actie gehouden voor de Solidariteitskas. Leden van 21 jaar en ouder (belijdende leden vanaf 18 jaar) wordt gevraagd 15,- bij te dragen. Bij de actie Kerkbalans wordt de leden verzocht alvast een machtiging voor de Solidariteitskas af te geven. Dat scheelt het Kerkelijk Bureau in mei veel werk en kan de PGZ kosten besparen.